

Modely

1. Masarykova kolonie bankovních úředníků

Košice, 1931
Ulice Jesenná | Jarná | Letná
architekt Josef Polášek

Bytové družstvo úředníků českých, slovenských a maďarských bank postavilo soubor složený z osmi schodišťových sekcí řazených do polootevřeného bloku ve tvaru písmene U se 48 družstevními byty. Ačkoli se jednalo o středostavovské bydlení, obsahuje soubor na svou dobu řadu kolektivistických prvků (společné strojní prádelny, ústřední topení, centrální správu). Domy mají tři nadzemní obytná podlaží, nad nimi je společné střešní patro s vybavením a polozapuštěný suterén, ve kterém bydleli zaměstnanci komplexu a platící nájemníci. Ve dvoře se vedle zahrádek nacházelo i společné dětské hřiště a bazén.

2. Soubor nájemních domů s malými byty

Brno-Zábrdovice, 1930-1931
Ulice Vranovská | Zubatého | Trávníčkova | Jana Svobody
architekt Josef Polášek

Malobytová kolonie, realizovaná na náklady města krátce po schválení zákona zvýhodňujícího levné malometrážní byty, představuje jeden z prvních takto koncipovaných obytných celků v Brně. Původní záměr zastavět pozemek ve funkcionalistickém rádkovém schématu narázil na odpor, a proto autor uspořádal domy do polouzavřeného čtvercového bloku. Tvoří ho čtyři domy zcela jednoduchého, typicky „poláškovského“ hranolovitého objemu s náznakem pásových oken a se střešními terasami. Průčelí jednotlivých sekcí dominují linie podlouhlých lodžii přístupných ze schodiště; fasády vnitrobloku jsou členěny rastrem typizovaných oken. V každém domě se nachází 60 bytových jednotek s rozlohou okolo 30 m².

3. Malobytová kolonie města Brna

Brno-Královo Pole, 1931-1932
Ulice Skácelova | Purkyňova
architekt Josef Polášek

Rozlehlou parcelu mezi ulicemi Skácelovou, Purkyňovou a Vodovou využilo město Brno k výstavbě státem dotovaných malobytových domů. Druhá brněnská kolonie, projektovaná Poláškem, již má rádkové uspořádání. Soubor je tvořen pětici paralelních pětipodlažních dvojdomů s východozápadně orientovanými jedno- a dvoupokojovými byty, navzájem propojenými jednopatrovým obchodním křídlem, jež odděluje vnitrobloky od rušnější Skácelovy ulice a citlivě reaguje na nižší okolní zástavbu. Na patře hlavních bytových sekcí se nacházelo vždy osm jednopokojových bytů.

4. Červené domy

Praha-Holešovice, 1919-1923
Ulice U Průhonu | Na Manínách | Přístavní | V Háji
architekt Rudolf Hrabě

Komplex tzv. Červených domů vznikl v rámci poválečné akce pražského stavebního úřadu na výstavbu domů s malými byty. Uzavřený blok sestává z osmi pětipatrových domů s rodinnými byty, mezi něž architekt vsunul čtyři nízké pavilony. Díky úsilí jedné z iniciátorek projektu, pražské radní a zastupitelky Františky F. Plamínkové, se mohl komplex v době svého vzniku pochlubit řadou společných provozů – jídelnou, tělocvičnou, jeslemi a školkou. Do domů, původně zamýšlených pro dělníky a živnostníky, se nastěhovaly také rodiny úředníků a veřejných zřízenců. Právě vzhledem k sociálně nesourodé skladbě obyvatel neměly kolektivní provozy dlouhého trvání.

5. Městské domy s malými byty

Praha-Holešovice, 1934-1936
Ulice Osadní
architekti František Albert Libra, Jiří Kan

Výstavbou domů s malometrážními byty v Holešovicích reagovala pražská obec na nedostatek bydlení tohoto typu. Podle původního soutěžního projektu dvojice Libra-Kan z roku 1930 měl na místě vzniknout soubor pavlačových domů se zhruba 2000 bytů. Nakonec byly postaveny dvě hmoty vždy po dvou pavlačových sekcích s byty o jedné obytné místnosti, samostatné kuchyni a příslušenství. V nejvyšším patře se nacházela společná prádelna a sušárna. Opodál, v ulicích U Staré plynárny a U Městských domů, navazují dva domy vždy po pěti schodišťových sekcích od autorů Františka M. Černého a Kamila Ossendorfa z let 1936-1939, jež obsahují vždy 4 dvoupokojové byty na patře.

Půdorys na podlaze představuje typickou dispozici jednoho bytu o výměře 34 m² z těchto domů v měřítku 1 : 1.

Menší půdorys vychází z náčrtu dispozice obytné buňky z roku 1930 od architekta Ladislava Žáka. Náčrt je uložen v Archivu architektury a stavitelství v Národním technickém muzeu.